

M. 5. Eesti: Ma Rahwa

Kalender

ehk

Täht-Kamat

1776.

Alasta peäle, parrast meie

Josanda Jesuse Kristuse
Sündimist.

Siin ühhes on ka trükkitud, Mõddise: ja Risti
kiriko: Josanda Johann Kristow Henkeli ra-
mat, Jummalala suresi teggudest Innimeste heaks;
mis walmis ja loppopandud maksab Viina
trükkerii sees 15 Koppikad.)

Tallinnas, trükkitud Lindworse kirjadega.

Pärrast sedda kallist Jhesusse Kristusse
sündimist en tännawo se 1775. aasta.

Pärrast ma-ilma lomist 5776

Pärrast Eutterusse õige usso üles-
wõtmist 259

Pärrast wanna katko 119

Pärrast sedda kui wäggi Pranburgi
läks 97

Pärrast sedda kui Toompä pöllend 92

Pärrast sedda sure näha hakkatust 81

Pärrast teist katko 66

Pärrast meie armollisema Kelsi ja
Sure Praua R A T A R I A
sündimist 47

Pärrast sedda kui ta hakkand wallit-
sima 14

Pühha Päwa märk C. B.

Joulo ja Wastla päwa wahhel on 7
Näddalat ja 2 Päwa.

Märfide selletaminne.

● Noor ku.

D Esimenne werendel.

● Täis ku.

C Wilmne werendel.

✠ Hea aadrit lasta.

⊞ Hea kuppõ lasta.

⋈ Hea arstimisse rohto wõtta.

✠ Hea külwada ning istutada.

⊞ Hea lapsi wõdrutada.

✠ Sedda, mis pitkaliste peab fastwama.

→ Hea puid taluda hone tarwis.

⌒ Ahjo tarwis.

p. pärrast.

p. l. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

JANUARIUS Neärl. Ru.

Kristusse ümberlei-	Viita	Esimenne
lamisfest, Luk. 2, 21.	Jummal.	Peatük.
Neäri Pääw	Wägga	Maailma Lo-
2 Abel, Seth,	L	misfest.
Jesus Egiptusse Maal. Matt 2.		I.
3 P. p. r. Neäri	C 2, 16. e. l.	M ieie ellame
4 Enok	Fulmat	sin Ma
5 Metusalem		peäl; sedda wold
6 Running P.		iggaüks Jnni-
7 Julianus		menne isseenne-
8 Errart	ning	fest tunda, ni
9 Neatus	seiged	kaua kui tem-
		mal Hing sees
Jesus 12 Aastat wana, Luk. 2.		on; meie nāme
10 P. p. 3. R. P. Pääwli p.		ennaeste ille Tae-
11 Ewraim	[4, 20. e. l.	wast, ja seält
12 Rein	Ilmad.	paistab meile
13 Hilarius	Kange	Pääw Pāwa
14 Welis	tuul	Alil, ja Tāhbed
15 Tiril		nāitamad ennast
16 Kisebregt	D 8, 1. p. l.	O Meges; meie
		nāme enneeste
		all

Sel Kuul on 31 Pāwa.

Pulmad Kana Liinas, Ivan. 2.		all Maad ja
17 P. p. 3. R. P. Tōnnise P.		Meerd, ja Ma
18 Axel	L Peh,	peäl nāme isse-
19 Sara	+ med	ennast ja paljo
20 Waab. Seb.	ja	muid ellawaid
21 Neto	uddused	lomastid; Ma
22 Winsent		seest last wab
23 Lotta	ilmat.	Mohto ja Wilja
Peäliffust Kapern. liinas, Matt. 8.		ja Puid; ja
24 P. p. 3. R. P. 3, 53. p. l.		Kerre ja Jōg-
25 Pääwli umb.		gede sees on ka
26 Polikarpus	Lummi-	ellawaid Loma-
27 Krisostom.		sid, mis Jnni-
28 Lorel	saddo	menne omina
29 Samuel	L	Silmadega
30 Adegund	ja	wold nāhha sa-
Wina: mādett, Matt. 20.		da.
31 P. p. 3. R. P. 3, 53. p. l.		2 Kui üks
		moistlik Jnni-
		menne nūnd ni
		paljo
		12 nel selle ku pāwai touseb pāile kello 8. ning
		ühhe pole tundi, lähhab alla kello 3 ning ühhe pole
		tundi. Pääw on pikk 7. jtundi, a õ 17 tundi.

FEBRUARIUS, Kuuula - Ku.

1 Pirrit	(7, 17. p. l.)	paljo Usjo om-
2 Kuuula P.		ma Silmade
3 Hanna	felged	ees naab, ja et
4 Beronika		pealegi keik Us-
5 Agata	ja	jad omma Aega
6 Eio	—	teadwad ja tãh-
Kulwi Mehhest, Luc. 8, 14.		hele pannewad ;
7 8 P. e. Kristusse illest.		siis se peab tedda
8 Kasperdina	2, 58. p. l.	jo kũl saatma
9 Salomon	+ kaunid	jãrrele armama,
10 Kolastika	kũlmad	kellest need keik
11 Edo	Pãwad	olga tehtud, ja
12 Eulalia	on	kes sedda keik
13 Peningna	...	nenda targaste
Põime tee äres, Luc. 18.		seadnud, ja weel
14 1 P. Paastus	8, 35. e. l.	hoiab ja õlles-
15 Waustina		peab ? Agga
16 Wastla P.		misuaguse In-
17 Tuhka Pãam	lota	nimesse Mois-
18 Konfortia	Pãrast	tus teab temma-
		le Wastust se
		peale anda ?
		Monni woiks
		arwa

Eel Kuul on tãnnawo 29 Pãwa

19 Sim. Apost.	lumme.	arwata, et se keik
20 Eugarius	...	ehk isseennesest
Kristusse Riisatamisest, Matt. 4.		nenda on sũndi-
21 2 P. Paast.	saddo	and ; ehk et se
22 Petri P.	lja	iggaweste jo
23 Serenus	11, 2. e. l.	seddawisi olud,
24 Maddise P.	siis	ja nenda ka ig-
25 Wiktorius	wãgga	gaweste jãab :
26 Nestor	kange	ehk kui monni ka
27 Leander	...	hakkaks parre-
Kananea Maesest, Matt. 15, 12.		minne armama,
28 3 P. Paast.	kũlm.	et kũl õks Eor-
29 Justus	...	gem, ja õllem,
		ja Wãggewam
		woiks olla, kui
		Junni.

16 nel selle ku pãwal touseb pãile kello 7. lãhhab
alla kello 5. pãaw on 20 õ agga 14 tundi pitk.

MARTIUS.

Paasto-Rü.

1 Albinus	Ränge	Sunnimesed Ma
2 Medea	☞ 8, 37. e. l.	peäl on, ja et se
3 Cers		keit nenda olgo
4 Adrian	tuul	teinud ja seäd
5 Janus	ja	nud; siiski ei
Sest kes kurratist waewat: Luk. 11.		moit ta iseenne
6 4 P. Paastus	lumme	sest tunda sada,
7 Perpetua	+	kes sesarima on,
8 Ciprian	saddo	ja kuida tedda,
9 Wöri Pääw	☉ 0, 40. e. l.	keige temma su
10 Mikens		re, ja targa ja
11 Konstantin	ning	wäggewa Teg
12 Krefor	tuisf.	gude pärrast
5000 Mebbe söötmisest, Joan. 6.		tulles auustada.
13 5 P. Paastus	Heit	3. Nenda jääb
14 Sakarias	☉	siwe meie wae
15 Longinus		sed ja rumma
16 Kert	☞ II, 41. p. l.	iad, oina Moisi
17 Truto	☞	tusse polest kei
18 Willemina	liffud	ge omma Jär
		rel: arwamisfe
		jures, kui se ep
		ollets

Sel Kuul on 31 Päwa.

19 Rabriel	☉	ollets isse meie
Jesus kinnid. wissat. Joan. 8.		e est murrette
20 6 P. Paastus	ja	nud, kes Saewa
21 Pent	peäwa.	ja Ma. Teggia
22 Kawael	paist	ja illespidada
23 Tiits	sed	on. Temma on
24 Kasimir	☉ 4, 31. e. l.	selle Ramato
25 Paast M. P.	ilmad	sees mis Piibli
26 Emanuel	☞	Ramat nim
Kristusse sisse söötmisest, Matt. 21.		metatse, meie
27 7 P. Paast.	woik	sedda teada au
28 Rideon	sid	nud, et Saewas,
29 Rido	+	ja Ma, ja Mer
30 Adonias	tulla.	ri. ja keit mis
31 Suur R. P.	☞ 6, 26. p. l.	nendest nähha
		se, on Jumma
		last lodud ehl
		eh.

icnel selle ku päwal touseb päike kello 6. läbbäb
alla kello 6. pääw on 12. ja ö 12. tundi pikk.

APRILS. Jüri-ehl Mahla. Ku.

1	1 Suur Rede	Karijal. P.	tehtud. Piibli
2	Teodorus	Selged	Ramato teige
Kristusse ülestoumisses, Marc. 16.			essimesesed Sam
3	1 Pühha	ja	nad on need :
4	2 Pühha	kulmad	Ugnisses loi
5	3 Pühha	ööd.	Jummal Tae
6	Kölestin		wast ja Maad.
7	Aren	● 9, 41. e. l.	Need monned
8	Piborius		Sannad and
9	Bogislaus	Uddu-	wad warfi sedda
Kinnipandud ukst, Joan. 20, 19.			Tarkust, mis In
10	1 P. p. üü. P.	ne	nimenne omma
11	Leo	ja	Mõtlemissaga
12	Julius	niist	keigel Eho Aljal
13	Etsekiel		ei olles woinud
14	Künni P.	● 4, 33. p. l.	kätte sada ; sest
15	Karin		need õppeta
16	Rudolw	ilm.	wad : 1) et Tae
Draht Karjates, Joan. 10.			wal ja Maal üls
17	2 P. p. üü. P.		Hakkatus ehl
			Algminne on ol
			nud ; 2) et üls
			on, les Taewa
			ja

Sel Kuul on 30 Päwa.

18	Walerian	Lummi-	ja Male nende
19	Simon	saddo.	Õiemist ja Hal
20	Udolarius	selle	kanist on annud
21	Karisius	järrele	se läbbi, et tem
22	Rajus	● 7, 19. p. l.	ma neid loi ehl
23	Jüri Pääm	Peäwa-	teggi ; ja 3) et se
ürrikesse ata pärrast, Joan. 16.			Taewa ja Ma
24	3 P. p. ülest. P.		Loja on Jum
25	Linno + Pääm	paiste	mal, ehl tulles
26	Etsekiel	ning	Jummalaks
27	Rudolw	faunid	nimmetada.
28	Klaus	ilmad.	4. Weel selge
29	Witalis		minne õppetab
30	Reinmund	● 1, 13. p. l.	se suur Jummal
			meid Publi-ka
			mato essimeses
			Pea

12nel selle ku päwal touseb päilil pole tundi pärrast kello 4. ning lähhab alla, pool tundi pärrast kello 7. Pääm on pilt 15. ja 8 9 tundi.

MAGUS. Mäio, ehk Leht, Ku.

Kristusse ärraminnemiss, Joa. 16.			Peatükkis,
1	4 P. v. Uleest. P. Wolbri P.		Ruidawisi
2	Eule + P.	Muist	temma Laewast
3	+ Leidminne		ja Maad on lo-
4	Rottard	selge	nud. Ühtegi ei
5	Susanna		olnud enne Ma-
6	Domisilla	6, 57. p. l.	ilma Algimist
7	Tanislauß	taew	ollemas, kui ag-
Digest Pallumissfest, Joa. 16, 23.			ga Jummal is-
8	5 P. v. Uleestoum. P.		te; iggaweste ja
9	Job		ilma Hakkatus.
10	Parnabas	willo	seta olli temma
11	Wiktoria	ja	olnud, nenda kui
12	Suur R. P.	külma	temma ka igga-
13	Liberatus	tulega,	weste jääb ja il-
14	Sabina	10, 18. e. l.	ma lõppematta.
Rõnnstajast, Joa. 15, 16.			Temma siis wõt-
15	6 P. v. Uleest. Pääw		tis ette, ühte Ma-
16	Jodokus	+ parrast	ilma walmista-
17	Erik	sedda	da ja tehha:
			Wägge ja Woi-
			must olles tem-
			mal kül olnud,
			ühhe

Et Kuul on 31 Päwa.

18	Nikander		ühhe Päwaga
19	Potensia	sojemad	sedda teil tehha,
20	Pill		ja ehk wael wäb-
21	Mable	ilmad	hema Uuga;
Pühast Walmust, Joa. 14, 23.			agga KuusPä-
22	4 Pühhi	7, 19. e. l.	wa wõttis Jum-
23	2 Pühha		mal Uega, Lae-
24	3 Pühha	tuul	west ja Maad
25	Kristiana	ja	lua, nenda et
26	Ester		temma need Us-
27	Veet	fange	jad teil enne loi-
28	Willem		ja walmistas,
Jesús ja Nikodemus, Joa. 3.			mis nende eila-
29	Kolm-aino P. C. 6, 5. e.		wa ja moistlik.
30	Petronella		tomadele, nende
31	Wigand	wihm.	ellamisses ja
			tilles piddamis-
			ses, parrast tar-
			wis lälisid.

Smal selle ku päwal touseb päite pole tundi parrast kello 3. ning lähhab alla pole tundi parrast kello 8. päaw on pilt 17. 6 agga 7 tundi.

JUNJUS.

Jani - Ku.

1 Kotikal	Mürris-
2 Hiskia	tamin-
3 Kasimus	✠
4 Eiso	ne
Riklast Mehhest, Eul. 16.	
5 1 P. pärr. 3. a. J. P. 5, e. l	
6 Artemius	
7 Lukresia	reillud
8 Medardus	tuulised
9 Pettram	✠
10 Wätem Pääm	ilmad
11 Blawius	nende
Suresi Dhtosomagaasi, Eul. 14, 16.	
12 2 P. pärrast 3. aino J. P.	
13 Tobias	D 3, 52. e. l
14 Valerius	järrel
15 Witus	on
16 Justina	sojad
17 Kreet	ja
18 Mikander	

5. Keigeeshte
 olli Walgust
 tarwis; sepär-
 rast loi Jummal
 esimesel Pä-
 wal se Walgus-
 se: nhtegi suurt
 Edd ja Baewa
 ei olund Jumi-
 malal sedda teh-
 jes, waid leit
 sündis temma
 keigewäggewa-
 ma sanna peäle:
 Jummal lites:
 Sago Walgus!
 ja Walgus sai.
 Ja Jummal
 teggi Wahhet
 Walgusse ja
 Pimmedusse
 wahhele. Teisel
 Päwal said Tae-
 wa

Sel Kuul on 30 Päwa.

Raddanud Lambast, Eul. 15, 1.	
19 3 P. p. 3. aino J. P.	
20 Abgarus	5, 6. p. l.
21 Kael	selged
22 Abfasius	✠
23 Pasilius	head
24 Jani Pääm	heina-
25 Kristiana	✠
Olge armolised, Eul. 6, 36.	
26 4 P. p. 3. aino J. P.	
27 Ladislaus	10, 30. e. l
28 Josua	✠
29 Peter Pawel	ilmad
30 Judit	odata.

wa, Lautusfed
 seatud ja kinni-
 tud, nenda et
 Jummal teggi
 se Lautusse, ja
 teggi Wahhet se
 Wee wahhele,
 mis Lautusse all,
 ja se Wee wah-
 hele, mis Lau-
 tusse peäl oli.
 6. Kolman-
 damal Päwal
 satis Jummal
 leit Wressi Tae-
 wa all omma
 Paika.

1. nel selle Ku Päwal touseb päile 3. werendel
 pärrast kello 2. ning lähhab alla, üks werendel pä-
 rast kello 9. Pääw on pilt 13 ning üks pool Tundi.
 5. on 1 ning üks pool tundt.

1 Teobald	Wägga
2 Heina M. P.	
Kohlest Kallasagist, Eul. 5, 1.	
3 P. p. 3. a. 3. P.	
4 Ulrif	4, 57. p. 1
5 Anselm	pallaw.
6 Hector	kuiwad
7 Semerrius	
8 Erno	
9 Killan	sojad
Wariseride digussesi, Matt. 5.	
10 P. p. 3. a. 3. P.	
11 Eleonora	ilmad,
12 Hindrik	8, 35 p. 1.
13 Marrete P.	nende
14 Ponament	järrel
15 Postl. 3ag.	
16 August	roäggen
4000 Rehhe sbdtmissesi, Mark. 8.	
17 7 P. p. 3. a. 3. P.	

Paikadesse, et
 Kuiva piddi
 nähtama; sed-
 da Kuiva nim-
 metas temma
 Merreks. Ja
 Jummal ütles:
 Ma tär lugu
 noort Kõhto ül-
 les; ja Kõhnd,
 mis Semet
 kandwad, omma
 Suggu järrele,
 ja wihtalised
 Puud, mis Wt-
 ja kandwad, om-
 ma Suggu jär-
 rele, kus temma
 Seme sees on
 Ma peal! Ja
 se sai nenda.
 7. Meljanda-
 mal Päwal käs-
 kis

18 Rosina	L mürri-	lis Jummal ja
19 Ruwina	tanninne	ütles: Sago
20 Elias	1, 36. e. l.	Walgussesi Tae-
21 Daniel	wihmaga	wa. Lantussesi,
22 Apollina	on	et nemmad
23 Karolina	harta.	Wahhet temad
Walle Prohwetidesi, Matt. 7, 15.		Päwa ja Dõ
24 P. p. 3. a. 3. P.		wahhele, ja et
25 Jakob P.	Uddused	nemmad on
26 Anno	4, 9 p. 1.	Tähtedeks, et
27 Marta	õhtad	need moistillud
28 Peatrir	ja õõd	Pomad nende
29 Olowi P.	ekkawad	järele wiisid
30 Kermann	L tulla.	arwata leil seä-
Illekohts. Waja Piddaj. Eul. 16.		tud Wego, ja Pä-
31 9 P. p. 3. a. 3. P.		wi ja Wastaid,
		ja et nemmad
		Walgussesi
		piddid

14 nel selle ku päwal touseb päike 3 werendel
 pärrast kello 4 ning lähkäh alla, werendel pärrast
 kello 7. päät on pilt 14 ning üls pool, õ agga 9.
 ning üls pool tuadi.

1 Petri Wang	Mürris-	piddid ollema
2 Annibal	taminne	Taewa. Lautus-
3 Eleasar	● 7, 12. e.l.	ses, Walget and-
4 Judas	...	ma Ma peäle.
5 Dominikus	felle	Nenda sel Pääw
6 Eigenus	—	ja teik Taewa-
Jerusalemia ärraristmiss. Eul. 19		
7 10 P. p. 3. a. J. P.		8. Kui need
8 Elriafus	✠ järrel	Aljad, ja ellawa
9 Romanus	willud	lomade Ello.
10 Lauritse P.	✠ päwad.	Als comed teik
11 Eusebius	● 11, 5. e.l.	walmistud ollid
12 Klara	Wihna.	sis wiendamal
13 Ello	● saddo	Pääwal tegai
Wariserist ja Tölnerist, Eul. 18.		
14 11 P. p. 3. a. J. P.		Jummal need
15 Kat. Mar.	✠	essimesed ella-
16 Isak	fange	wad lomad, mis
17 Onesimus	tulega.	Jummalenne om-
18 Leno	Wai-	ma Silmaga
		woib nääha.
		Jummal ütles:
		Wesfi figgitago
		sure

19 Sebald	sed sojad	sure hulga ella-
20 Rut	● 1, 36. e.l.	waid Hingesi-
Kurdist ja Reletumast, Mark. 7.		
21 12 P. p. 3. a. J. P.		lus ellaw. Hing
22 Saksus	✠ ilmiad	sees on, ja Eisi-
23 Parsabas	✠ selged	nud ländlo Ma
24 Pertti Pääw	kaunid.	peäl Taewa Lau-
25 Ludwik	päwad	tusse pole. Ja
26 Natalia	● 4, 9. p.l.	Jummal loi su-
27 Perent	— wol	red Wallas-
Preestrist ja Lewitist, Eul. 10.		
28 13 P. p. 3. a. J. P.		Kallad, ja teik.
29 Joan. Hull.	wad	suggu ellawaid
30 Benjamin	tulla.	Hingesi-, mis
31 Rebekka	●	ligiwad, mis
		Wesfi figgitab
		nende Suggu
		järrele, ja teik.
		suggu Tihadega
		Lin-

14nel selle ku päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 4. ning lõhhab alla, werendel pärrast kello 7. päaw on pilt 14. ning üks pool, o agga 9. ning üks pool tundi.

SEPTEMBER. Söggise, eht Mihli, Ku.

1 Efidius	● 11, 26 p l.	Lindusid nende
2 Elisa	Willo	Suggu järrele.
3 Reinard	tuul	Ja Jummal
Künnen Piddali többis	Eul. 17.	näggi, et se hea
4 14 P. p. 3. a. J. P.		oli. Ja nenda
5 Moles	✠	kui Jummal
6 Mangnus	felge	keige Nohtudele
7 Kai	taew	ja keige Pudele
8 Mar. Sünd.	pärast	nende Semet
9 Abigael	☼ sedda	nende sees oli
10 Cobald	☼ 0, 17. e l.	loand et nende
Mammonast, Matt. 6, 24.		Suggu Ma
11 15 P. p. 3. a. J. P. Pöörp		peält ellades et
12 Sirus	✠ niisked	piddand ärra-
13 Amatus	wihmased	leppema; nende
14 1. Kuendam.	✠ ilmad	õnnistat Jum-
15 Mikodemus	☼ dō kilm.	mal nüüd ka
16 Eivemia	● 5, 53. p. l.	need ellawad lo-
17 Titus	●	mad nende Sig.
		gidusse polest ja
		lities: Lehte
		Suggu ja teid
		sago paljo, ja
		täitke

Sel Kuul on 30 Päwa.

Raint. Liina surust, Eul. 7.		täitke se Wessi,
18 16 P. p. 3. a. J. P.		mis Merres, ja
19 Baustus	✠ Kõp.	neid Lindusid sa-
20 Tõnns	pud	go paljo Ma
21 Matteus. P.	ilmad	peäle.
22 Morits	☼ wägga	9. Kuendamal
23 Osea	☼ 54 p. l.	Päwal walnis.
24 Kleomas	✠ fange	tadi Jummalast
Wee. Többisest, Eul. 14.		teik need ella-
25 17 P. p. 3. a. J. P.		wad Lomad mis
26 Tetel	torm	kuiwa Ma peäl
27 Adolw	wih-	on seätud ella-
28 Wentfel	☼ maga.	ma Jummal
29 Mihli Pääp	kilm.	ütles: Ma togo
30 Hieronimus	☼	wälja ellawad
		Hinged nende
		Sug.

12. nel selle ku päwal touseb päile kello 6. ning
lähkäh alla kello 6. pääw on pilt 12. ning 6 ka
12. tundi.

OKTOBER. Wina - ehf Roja - Ru.

1 Wolmer	4, 43. p.l.	Suggu järrele;
Suremasti Käsusti, Matt. 22.		
2 18 P. p. 3. a. J. P.		kojusfed ja Ro-
3 Jaksus	Wih-	mased ja Wersa-
4 Prants	mased	Ellasad nende
5 Wides	kulumad	Suggu järrele.
6 Amalia	ja	Ja se sai ehf
7 Susanna	ruul-	hündis nenda.
8 Kustaw	sed	Se peäle piddas
Almatud Innimessest, Matt. 9, 1.		
9 19 P. p. 3. a. J. P.	10. p.l.	Jummal se
10 Purkart	ilmad.	Wou, ka Junt-
11 Angelus	wahhel	mest wallistada,
12 Mai	kilm	kes keik älle se
13 Terefia	wahhel	Ma, ja älle kei-
14 Kalkstus	peawa-	ge Ellajatte Ma
15 Heddo	paiste.	peäl piddi wal-
Pulma Ridesst, Matt. 22, 1.		
16 20 P. p. 3. a. J. P.	13. e.l.	lirfema. Jum-
17 Olop,		mal loi se Junt-
		messe omma
		Näo järrele ehf
		Jummala enne-
		se sarnatseks,
		nenda et ta pid-
		di ollema puhha,
		ja

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Lukas	Niisked	ja ilma Wattota
19 Eutsius	roppud	ja Waemata;
20 Wendelin	uddu-	Mehheks ja
21 Ursel	sed	Maeseks loi
22 Gewerin		Jummal neid.
Runnanga Rehhe-Poiaht, Joan. 4.		
23 21 P. p. 3. a. J. P.	4, 21. e.l.	10. Kuida wisk
24 Florentin	ilmad	Jummal neid
25 Kristian	kange	on lonud, õppe-
26 Amandus		takse meile seäl
27 Wilip	tulega.	wägga selgeste.
28 Engelbregt		Et keik Junt-
29 Upsalon		meste Suggu ja
Kawwalast Sullasest, Matt. 18.		
30 22 P. p. 3. a. J. P.		Selts Ma peäl
31 Wolfgang	10, 2. e.l.	ühhe Eihhast ja
		Werrest piddid
		tullema, ja igga-
		üks teist omma
		Eiggi messeks
		arwa-

16 nel selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärast kello 7. ning lähhäb alla pole tundi pärast
kello 5. päaw on pitl 9. õ 15. tundi.

1 Vibhade P.	Gelged	arwama, fiks
2 Vingede P.	ja	Jummal teggi
3 Kottileb	fange	essiti ühhe ainsa
4 Ott	tuulsed	Junnimesse A-
5 Käsper	Päwad.	dam Nimmi ;
Rohto Nabbast, Matt 22, 15.		nenda böldakse:
6 23 P. p. 3. a. 3. P.		Ja Jehowa
7 Klaudius	9, 47. p. l.	Jummal wal-
8 Brits	Eumme-	mistas sedda
9 Teodora	→	Junnimesst, mis
10 Martin P.	saddo	Worm on, Mul-
11 Mart. Pinf.	kulma-	last, ja puhhus
12 Arkadius	ga.	temma Minnas-
Jairi Lüttrest, Matt. 9.		se ellawat õhto,
13 24 P. p. 3. a. 3. P.		ja nenda sai
14 Leopold	→ 11, 18 p. l.	Junimenne ella-
15 Atanasius	→ kaunid	waks hingeks.
16 Alwäus	+	Jummal teggi
17 Tonas	kul-	temmale ühte
18 Esra	mad	isse Ellamisse.
		Alset, et temma
		mitte teiste
		moist-

19 Lisbet	☿	moistmatta Po-
Wilmfest Rohtust, Matt. 25.		made seas et
20 25 P. p. 3. a. 3. P.		Wand ollema,
21 M. O. W.	ilmad	separrast Jum-
22 Gesilia	☿ 1, 14. e. l.	mal ehhtas üh-
23 Klement	parrast	he Rohho Neda
24 Jossas	☿ sedda	Edeni Päwa.
25 Kabbrina P.	fulla	Toussimisse pole:
26 Konrad	ilm	Jummal lastis
Kristusse sisse sõitmisest, Matt. 21.		seäl Maast tous-
27 1 Kr. Luth. P.	ning	ta teistsuggu
28 Rünter	☿ lumme-	Puid, mis arm-
29 Ewert	☿ saddo.	sad olid peält
30 Andrese P.	☿ 2, 25. e. l.	nähha, ja head
		neist süa, ja Elo-
		Pu kesket Neda,
		ja

smal selle ku päwal touseb päite pole tundi
parrast kello 8. ning lähhab alla pole tundi pär-
rast kello 3. päaw on pikk 7. õagga 17. tundi.

DECEMBER. Joulo. Ku.

1 Arend	Gulla	ja Hea- ja Kur-
2 Kandidus	ilm	ja = Lundmisse
3 Parbo		Pu. Ja üks
Tähhet enne wimist päwa, Eul. 21.		
4 2 Krist. Tullemisf. P.		Jõggi lats wäl-
5 Wolber	Müüd	ja Edenist, sed-
6 Niggolas	→ akka	da Rohho-Üleda
7 Agata	D 6, 2. e. l.	kastima.
8 Mar Sam.	wad	11. J s sand
9 Juhum	fülmemad	Jummal wöttis
10 Lühhem P.	ilmad	sis se Jannimes-
Joannes Bangi Cornis, Matt. 11		
11 3 Krist. Tullemisf. P.		se, ja panni ted-
12 Otilia	→ tulla	da Edeni Üleda,
13 Eufia	felged	(se on sesamma,
14 Nikasius	● 2, 43. e. l.	mis Paradisi
15 Johanna	Päwad	Üled nimmetat-
16 Vidia	✱ Lum	se), sedda Üleda
17 Albina	✱ me	harrima ja sed-
		da hoidma. Ja
		Jummal kaskis
		Jannimest ja üt-
		les: Keitli Mja
		Pudest woid ja
		tul süa, agga
		sest

Sel Kuul on 31 Päwa.

Joannesse Lunnistusfest, Joan. 1			sest Hea- ja Kur-
18 4 Krist. Tullemisf. P.		ja	Lundmisse
19 Tott	tulst		Puust ei pea sa
20 Abraam	ja		mitte söma; sest
21 Toma Päaw	C 10, 52. p. l.		mil Päawal sinna
22 Peata	pehmed		sest sööd, pead sa
23 Aldo	✱ ilmad		Surma surre-
24 Ewa	löppe-		ma. Jummal
Kristusse Sündimisefest, Eul. 2.			satis ka keik sug-
25 Joulo P.	tawad		au Ellajad, mis
26 Keine Pühha	sedda		Wälja peäl, ja
27 Kolmas P.	aasta.		keik Liinud, mis
28 Güta E. P.			Taewa all, Jn-
29 Noa	● 5, 16 p. l.		nimes'e jure, et
30 Tawet	✱		ta saaks nähha,
31 Silvester	✱ ✱ ✱		kuida Jannime-
			ne neid piddi
			nimmetama; ja
			kuida

ronel selle ku päwal touseb päike werendel
pärast kello 9. ja lähhab alla 3. werendel pärast
kello 2. päawon pite 5. ja üks pool tundi, o agga
18. ja üks pool tundi.

Päike - ja Ku - Warjuta- missed,

Päike saab sel aastal wiis kord war-
jutud, agga meie päiküs ei olle neist ei
ükski nähtaw. Ku - warjutamissed on
kaks. Esimenne on nähtaw 24 pä-
wal Meäri - kuus: selle affatus on meil
näggematta, agga se ots on kello 4: ja
kello 5 paistab ku jälle täieste.

Teine ku - warjutamine on 19 ja 20
Heina - ku päwal. Affatus on kello 11.
ösel, ja ots kello kolm hommiko aial.

Fuida se Innimenne igga ellawa hinge pid-
di nimmetama, nenda piddi temma Nim-
mi ollema. Ja Adam panni Nimmed kei-
file

file Sojustete, ja Sindudele, mis taewa
all, ja keikile Elajattele, mis Wälja peät.

12. Keikil Somadel olli nüüd Seltsi;
keik ollid Jummalast õnnistud, et nem-
mid piddid siggima, ja neid paljo sama
Ma peäle; agga Adamast öölbakie,
et temmale ei leitud mitte Abbi, kes
temma kohhane ehl jarnane olli. Sepär-
rast ütles Jummal: Se ep olle mitte hea
et se innimenne üfsi on; ma tahhan
temmale Abbi teha, mis temma koh-
hane on, ehl mis temmale Seltsi's sin-
nib. Siis lastis Jummal raske Uune
Innimesse peäle tulla, ja ta uirus mag-
gama: ja Jummal wöttis ühhe temma
Külje - Luist, ja panni se Kohha Vihhaga
jälle linni. Ja Jummal ehhtas se Kül-
je - Lu, mis ta Innimessest olli wõtnud,
Maeseks, ja satis tedda Adama jure. Ja
Jummal õnnistas nad, ja ütles neile:
Tehke

Tehke Suggu, ja teid sago paljo, ja
tänke se Ma-täis, ja saatke sedda ennes-
te alla, ja wallitsege ülle Kallade, mis
Merres, ja ülle Lindude, mis Taewa all, ja
keik ülle Ellajatte, mis Ma peäl liguwad.

13. Nenda keik ellawad Romad Ma
peäl anti Innimeste Wallitsusse alla;
ja et nemmad weel parreminne piddid
moistma, et Jummal neid keige Üsjade
polest, ka omma Ello Toidusse polest,
üllemaks armas ja seadis, kui muud Ro-
mad, siis ütles Jummal neile: Wata,
keige Ellajattele, mis Ma peäl, ja keige
Lindudele, mis Taewa all, ja keikile,
mis romawad Ma peäl, kus ellaw hing
sees on, ollen ma aännud keiksuggu hal-
jast Rohko nende Göma-Ühaks; agga
teile (ütles Jummal) ollen ma aännud,
keik Rohhud, mis Semet kandwad, mis
keige se Ma peäl on, ja keik Puud, kus
peäl Pu Willi on, mis Semet kannab,
se peab teile Roaks ollema.

14. Nenda on Taewas, ja Ma, ja
keik nende Wäggi, walmis sanud ja
Jummalast tehtud kae Pärwaga. Ühte-
gi pahha egga Kurja Üsja ei olnud Jum-
mala Romade seas, nenda et ennamiste
igga Üsja jures, mis Jummal olli tei-
nud, ööldakse: ja Jummal näggi, et se
hea olli; ja keigewimaks, kui nüüd keik
olli walmis sanud, siis Jummal watas
keige se peäle, mis ta olli teinud, ehk
Jummal watas otse ueste keik läbbi,
need nähtawad Romad siin Ma peäl, ja
need Romad, mis meie Silmad mitte ei
nä, mis Taewas ja mu Ma-ilma Os-
sades ollid walmistud; ühtegi Wägga
egga Laito ei leidnud Jummal neist,
waid temma isse tunnistas: wata, se
olli keik wägga hea.

15. Jummal hingas siis seitsmemal
Pärwal keigest ommast Teggemisest, mis
ta olli teinud, ja Jummal õnnistas seits-
met Pärwa, ja pühhitas tedda. Se

lääbi on Jnnimestel kuus Argipäwa
 Näddalas, ja seitsmes on Hingamisfe.
 Päaw ehk Pühhapäaw. Gesamma
 Näddalatte Urwaminne piddi ka Ada-
 male sedda ikka Mele tulletama, et tem-
 mal, keige temma sure ja laija Wallit-
 susse jures Ma peäl, siiski üks paljo üllem
 Wallitseja Taewas olleks, kes tedda ni
 hästi teinud, kui keik muud Lomad, mis
 temma Melewalla alla ollid antud. Ja
 sepärrast olli tedda ka teeldud süa sest
 Hea ja Kurja Tundmisfe Puust, et
 temma Meles seisaks, et temma Wallit-
 sus emale ei ullataks, kui Jummal tem-
 male lubbanud; ja se piddi Märgiks ehk
 Tähhets ollema, kas temma Jummal
 Käsko wõttaks Au sees piddada, ja tem-
 ma Ahwardamist karta ehk mitte.

16. Nenda Adam ja temma Naene
 ellasiid nüüd Paradisi ehk Edeni-Aedas;
 üks rahholime, ja rõmus, ja õnnis El-
 lamin-

laminne olli neile seäl Jummalast wal-
 mistud: sest suurt Eõdd ja Waewa ep
 olnud Jummalneile mitte seädnud; nem-
 mad piddid agga sedda Aeda harrima ja
 sedda hoidma. Peatoidusse Murred ei
 olnud neil ka mitte, sest Jummal olli
 keik Rohhud, mis Semetkandwad, mis
 keige se Ma peäl ollid, neile Roaks ainnud
 Jhho-Kattet ei olnud neil koggonist tar-
 wis, sest se olli üks soe Ma, kuhho Jum-
 mal nemmad seadis ellama, ja kurjast
 Himmust ja ihhaldamissest ei teädnud
 nende Südda ühtegi, nenda et sõldakse:
 Nemmad ollid mollemad allasti, Adam
 ja temma Naene, ja ei hääbenend ennast
 mitte.

17. Parremat Põlwe ei olleks ükski
 Jnnimenne ennesele woinud sowida, kui
 se olli, mis Jummal Adamal ja temma
 Naesele olli ainnud; ja seddawisi olleks
 se piddand ka ollema keikil Adama Kas-

X

tel

tel parrast sedda. Ristist, ja Häddast
ja Waewast ei olleks ükski teadnud ;
Kurja ei olleks ükski moistnud tehha, ja
Surm ja Surreminne ei olleks ial In-
nimeste sekka tulnud, waid Jummal
olleks iggaüht woinud ellawalt wotta
Eaewasse ; kui Innimenne käl kaua ol-
leks anud ellanud siin Ma peäl. Agga
sedda õnnist põlwe ei olnud kauaks.

Teine Peatük.

Patto = Langemisest.

18.

Kui Ma = Peälne olli Jummalast õn-
nisud ja täidetud ellama Lomade-
ga, mis kuuwa Ma peäl lihusid ; ja Eae-
wa = Willane Lindudega, kes seäl lendasid,
ja Merred ja Jõed Kalladega, mis nen-
de jees uiusid : agga ka Eaewad ei ol-
nud

nud Jummalast tühaks jätud, kui tem-
ma kae Pärwaga keik Aljad loi ja teggi.
Jummal olli senna lonud üks ärraar-
womatta Hull Waimusid, mis Ingli-
deks nimmetasse, et need seäl temma Al-
piddid ülleskulutama ja temma Tahtmist
teggema. Pühaks ja Heaks olli Jum-
mal need ka keik lonud ja ilma Patto-
ta ; ja peälegi paljo süllemaad omma
Moistusse, Earkusse ja Tundmisse po-
lest kui Innimesed : neist üks Hull
ollid need keigeessimesed, kes Jummal
kallist tööd ja Seädust teotasid, se läb-
bi, et nemmad Patto teggid Jummal
wasto.

19. Pat on keik se, mis Jummal
Käsko ja Seäduste wasto on ; sedda
needsammad siis ollid teinud, mis Jum-
mala Seädustega ühte ei sündind : nen-
da et nemmad omma Hakkatust ei olle
hoidnud, waid ommad Ello = Aset mah-
hajät.

hajátnud, kui pühhas Kirjas ööldakse.
Se lábbi said nüüd kahhesuggused In-
glid; teised, kes pühhas jäiwad, menda
kui Jummal neid olli lonud, ja teised
need, kes Jummalast ärratagganesid ja
Patto teggid (2 Peetr. 2, 4.) need on
need kurrjad Inglid ehk Kurratid, ja
nende üllem nimmetakse Sadanaks.

20. Sesamma Sadan ja temma
kurri Wäggi, kedda Jummal sepeäle
olli Taewast wälja ja Wörgo lütkanud,
ja ärraanud, et neid Rohu, Páwani
finnipetaks; need ei woinud sedda hea
Melega ennast náhha, et Innimestel ni
õnnis ja rahholinne Ellaminne seál Pa-
radisi. Medas piddi ollema. Kaddeus
tousis Sadana Gúddames, ja ta wõt-
tis ette, Innimesi kiusata, et temma
neid Pa, kui se woiks olla, sadaks Pat-
to teggema.

21. Et

21. Et feik Inglid Waimud on, ilma
Jhhota, siis Innimesed ei woinud ted-
da ennast mitte náhha; ja üks paljas woõ-
ras Heál, kus ühtegi ei náhtud, olles
neid woinud wágga ärraehmatada, et
nemmad selle eest olleksid põggenend; se-
párrast piddi Kawwalus tedda aitama;
temma hakkas ühhe náhtawa Loma lób-
bi, ühhe sure Usi ehk Mas lábbi, Wda-
ma Maesega rákima. Se olles nüüd,
meie Alal, üks wágga woõras Usi In-
nimesse Melest, kui üks mu moistmatta
Loom, ja peálegi üks Us ehk Maddo,
hakkas õige selgeste rákima Innimeste
ees; agga sesamma essimenne Maene ei
olnud weel káua Ma peál ellanud, ja
temma ehk ei olnud sedda weel mitte õie-
te táhhele pánud, et ükski mu náhtaw
Loom Ma peál ei woiks rákida, kui ag-
ga Innimesed ükski; ja peálegi on seál
Domikopool Made sees nisuggused Usid

Jummalast lodud, mis wägga illusad
on peält nähha, sured ja mitme karwa-
lissed.

22. Sesuggune üs ehk Maddo se-
samma woiß olla, kelle siise Sadan olli
lâinud (Luk. 22, 3.), ja kelle lâbbi tem-
ma kurri Nou pididi eddasi minnema; ja
se lâbbi siis Maddo olli karwalam, kui
keik Ellajad, mis Wälja peäl, mis Je-
howa Jummal olli teinud, ja tulli Mae-
se jure, kedda temma ennemalt loris woi-
wa petta, kui Adamat, kes isse sedda
Reeldo Jummalas Guust olli kuulnud.
Gure Karwalussega ütles temma siis
Maese wasto: Kas se on nenda, et Jum-
mal sedda ütelnud, et teie ei pea mitte
ühhestki Rohho = Aia = Puust sõma? Se
Maene ütles Mao wasto: Kõl meie sõ-
me Rohho = Aia Pude Wilast; agga
selle Pu = Wilast, mis keske Aeda, on
Jummal ütelnud, teie ei pea mitte sest
sõma

sõma, egga temmasse putuma, et teie
ei sure.

23. Sedda se Maene räkis temmale
kõl heast Süddamest, et, temma arwa-
tes, need Ellajad, mis wäljas ollid Pa-
radisi = Aia, ja keiksuggu haljast Rohho
(13.) tohtisid süa, ei peaks se rummala
Mõttesse jama, et Jummal ni üllekoh-
tune Innimeste wasto olleks, et temma
neid olleks kelanud sedda süa, mis tem-
ma nende Silma ees ni rohkesti seäl
Rohho = Aeda olli walmistand. Agga
Sadanal olli sest jo Rõmo kõl, et se Mae-
ne temmaga ni lahkesti räkis, ja tem-
ma eest ei põggenend; temma laks warsti
julgemaiks se peäle; ja et ta kõl esite
ennast wägga rummalas olli heitnud,
kui ta sedda Aia selet Maeselt järrelku-
las (22.) siis temma nüüd sai ühhe kor-
raga targaks Nou-andjaks; temma üt-
les Maese wasto: Teie ei pea mitte Sur-
ma

ma surrema: nenda temma teadis Jum-
mala ennese Sannad, mis Jummal
Udamale olli rāfinud, enne kui sedda
Maest weel lodi (11.); ja ütles siis weel
need kahtlased Sannad: Sest Jummal
teab, mil Pāwal teie sest sōte, et teie
Silmad siis lahti sawad, ja sate, kui
Jummal, ja tunnete Head ja Kurja.

24. Keif se olli pool tõssine, pool
walle Jut, mis se Maddo, ehk Sadan
Maao lābbi, siin Maesele rādis: Walle
olli se, et nemmad ei piddand surrema,
ja Walle olli, et nemmad se Sōmissse
lābbi piddid nisugguseks sama, kui Jum-
mal; agga se Silmade-Lahtisaminne,
ja se Hea ja Kurja-Tundminne, se sai
kül tõeks, Jummal parrago! Nenda
siis rāfiti need essimesse Walled Ma-
ilma peäl, ja se olli se Riufatus Kur-
ratist.

25. Ühtes

25. Ühtegi Rahjo ei olleks Innimes-
tele tulnud sest Riufamisest, kui se Ma-
ne Jummal Rāsko olleks kinnipiddand,
mis temma nisamina hāsti teadis, kui
Udam (22.); agga mis sündis? Tem-
ma teggi omma Süddames jo enne Pat-
to, enne kui temma weel omma Rāt wāl-
jasirutas, sedda tehha, mis Jummal
olli keelnud; nenda õõldakse sest: Ja se
Maene nāggi, ehk watas, et se Pu hea
olli Roaks, ja et ta Silmadele Himmo
teggi, ja et se Pu olli armas, et ta piddi
targaiks reggema; siis wōrtis ta temma
Wiljast, ja sōi, ja andis ühtlase ka om-
ma Mehhele, ja temma sōi. Sesamma
willeks Sōminne nimmetakse Patto-
Langeminne.

26. Nūlid tulli se nende kätte, mis
Kurri Waim tõssist Usja neile olli nim-
metand (24.) ja mis se Maene siis mitte
ei moistnud, ja järrele ei arwand; essite
sai

sai se tõeks, et sõldakse: siis said nendele mollematte Silmad lahti, ja tundsid ennast allasti ollewad, se on, et nende Süddamettes nüüd jo tundes pahhad Himmud ja Jhaldamissed se peäle, et nemmad teine teist allasti näggiwad, mis neil enne sedda mitte ei olnud (16.): ja Kawwalust olli neil nüüd ka jo, nenda kui sellel, kes neid pettis, sest nemmad piddasid warsi Nou, sedda Teotast omma Silmade eest ärrasata; nemmad wõtsid sured laijad Lehhed Wigi-Pudest, ja õmblefid ehk sõlmisid neid koks, ja teggid ennestele Põlled, muist sedda pattust Kehha sega kinnikatta.

27. Se teine tõssine Assti, mis kurri Waim olli rākinud (23), olli se Hea ja Kurja Tundmine. Siitsadik tundsid Adam ja temma Naene sedda agga, mis hea olli, ja mitte sedda, mis kurri on; teistwisi sai se nüüd pärrast sedda. Jum.

Jummal olli enne mittokord Adamaga rākinud kui üks Sõbber ja Tuttaw teisele, ja ühtegist Hirmust ja Kartussest ei teadnud Adam; agga kui nemmad mollemad nüüd kuulsid Jummalat Heale, mis seenna ja tehna kais Rohho-Aedas, kui Pääw willuks sai, siis Adam ja temma Naene puggesid Jehowa Jummalat Pale eest kesse Rohho-Alia Pude sekka. Nenda nende ennestes Südda tunnistas neile, et nemmad Kurja ollid teinud, sest muido ei oleks neil tarwis olnud Jummalat eest põggeneda.

28. Jummal hūdis siis Adamat ja ütles: Kus sa olled? Ja temma ütles: Ma kuulsin so Heale Rohho-Aedast, ja kartsin, sest minna ollen allasti, se pärast puggesin ma eest ärra. Nenda Adam moistis nüüd waltetada ka jo, ja arwas ehk sega läbbi peäsewa Jummalat ees. Agga Jummal ütles: Kes on sul teada annud,

annud, et sa allasti olled? Olled sa
sõnud sest Puust, mis minna sind käs-
tisin, et sinna ei piddand sest mitte sõma?
Nüüd Adam näggi, et temma omma
Patto ennam ei woinud salgada; ag-
ga omma Süüks ei tahtnud ta sedda
mitte wõtta, waid ütles: Se Naene,
mis sa mulle Abbiakasaks andsid, sesam-
ma andis mulle sest Puust ja minna
sõin. Jummal ütles siis Naese was-
to; Miks sa sedda olled teinud? Se Na-
ne ei tahtnud ka mitte se Süallune olla;
temma ütles: Maddo pettis mind, ja
minna sõin.

29. Kui se õige kohtomoistja nenda
keik olli järrel kulanud, ja wägga selges-
te teadis, ilma nende ütlematta, kui pal-
jo Süüd iggaühhel olli, siis hakkas tem-
ma neile kolutama, mis iggaühhe Palk
ja Rahitus selle parrast piddi ollema. Es-
site ütles Jummal se Mao wasto: Et
sa

sa sedda olled teinud, siis olled sinna ar-
ranetud keikide Lojuste seast ja keikide El-
lajatte seast, mis Wälja peäl; omma
Rõhho peäl pead sa kaima, ja Põrmo
sõma keik omma Ello-Aja! Sellest woi-
me arwata, et Uksid ja Maud essi-
messest Algimisest on püsti káinud, ja ka
haljast Kohto sõnud, nenda kui keik
muud Ellajad Ma peäl (13.).

30. Weel ütles Jummal Mao was-
to need tähtjad Sannad: Ja ma tahhan
Wihha waeno tõsta sinno ja Naese
wahhele, ja sinno Seemne ja temma
Seemne ehk Suggu wahhele; sesam-
ma peab sinno Pea rõhhuma, ja sinna
wõttad temmale Kanda rõhhuda. Se
tähhendas essite sedda, et Maul ja tem-
ma Seemnel ehk Suggul piddi nüüd
kaima Wihha Innimesse peäle, et ta
püaks temmal Kanda riikuda ehk nõu-
lada, kui ta innimesse liggi lsaab; ja et

Innimestel Bihha piddi Kāima Mao
peāle, nenda et Maud ehk Ussid nūūd
piddid Innimesse Melest ühhed pahhad
Ellajad ollema, kellel Innimenne wōttaks
Pea rōhhuda ehk rursuks lūa, kui ta ial
ūhte leiab.

31. Agga se olli ka ühtlase üks Ih-
wardaminne Kurrarile, kes se Mao lāb-
bi olli rāfinud; et Naese Seemnest ehk
Suggust üks piddi tullemā, kes Kur-
rati Pea otse peaks ārrarōhhuma, ehk
sedda Woimust temma Kāest jalle ār-
rarōtma, mis kurri Waim nūūd Inni-
meste peāle olli sanud Patto - Eangemis-
se lābbi; ja nenda ollid need Eannad
ka se essimenne Ewangelium ehk Armo-
Kulutaminne nende waeste efsinud In-
nimestele, et üks sest Naese Seemnest,
ehk Innimeste ennestē Suggust peaks
ūksford Gadana Arrawoitja ollema.

32. Innimestele sai siis nende Muht-
lus ka kulurud (29.). Et se Naene olli
omma Silmade Himmo lābbi omma
Sūddant lastnud Jummalast ārrapōōr-
da (25.), ja temma Silmad kōl enne
lahi said kui Adamal, et ta tundis en-
did allasti ollemad (26.), sest temma
sōi enne sest ārrakeeldud Puust! siis
Jummal kulutas temmale ka, sedda mō-
da temma Waewa ja Muhtlust; Jum-
mal ütles Naesele: Ma tahhan sulle
wāgga paljo Wallo sata, kui sa Kāima
peāl olled; Walloga pead sa Lapsi Il-
male toma, ja siis si sinno Himmo peab
so Mehhe jārrele ollema, ja sesamma peab
sinno ūlle wallitsema. Temma ei pid-
dand mitte Mehhe Mouandjaks jāma,
sest et ta tedda olli ka saatnud Jumma-
la wasto efsima, ja et ta sedda himmus-
tas, mis temmale Waewaks, Walluks
ja Muhtlusseks tuli

33. Adamale ütles Jummal : Et sa olled kuulnud omma Naese Sanna, ja sõnud sest Puust, mis ma sind käsksin ja ütlesin : Sinna ei pea mitte sest sõma ; ärranetud on se Ma nüüd sinno pärrast ; Waewaga pead sa sest sõma teif omma Ello-Usja ; ja Ribbowitso ja Ohhakaid peab ta sulle käsawatama, ja sinna pead Wälja-Rohhud sõma ; omma Palle-ehf Silmi-Higgi sees pead sa Leiba sõma, senni kui sa jälle Nullaks saad, sest sestammast olled sa woetud ; sest sinna olled Põrm, ja pead jälle Põrmul's sama.

34. Oh ! kui mitmesuggust Hädda ja Waewa kulutas Jummal nende Sannadega ! Essite nimmetas Jummal Adama Shi ülles ; se olli se, et ta olli kuulnud omma Naese Sanna, ja mitte ep olnud Jummal Sanna ja Kässo jure kindlaste jänud, mis temma Jummal enne

ennese Suust olli kuulnud, enne kui se Naene weel sai tehtud temma Külje-Suust (II.). Teiseks panni Jummal omma Needminne ehf Wanne Ma peäle, et se mitte ennam isseennesest ei piddand Innimesse Toidust wälja-andma, waid Ribbowitso ja Ohhakaid temmale käsawatama, nenda kui iggamees nüüd näab, et Põllus-Ma sedda teeb, kui temma ei sa öiete harritud, ja kui ei sa Semet peäle küwatud.

35. Kolmandeks õppetawad need Sannad, et Jummal nüüd hopis teist-suggu Toidust Innimessele seadis, kui enne sedda (13.): Sinna pead nüüd Leiba, ja Wälja-Rohhud sõma, se on, sedda Wälja, mis Wäljade ehf Põldude peäl käswab Harrimisse ja Semendamisse järrel ; se piddi nüüd se õige Toidus Innimesel ollema, ja mitte ennam Dunad ja Marjad, ja muud nisuggused

Uxiad, mis Pude, Wilja's tullemad
nimmetada.

36. Meljandeks ei piddand Innimesse
Eõ ja Murre Ma peäi ka mitre ennami
ni kerge, ehk paljaks Alawiteks, ollema,
kui enne sedda se Edeni- Alja Harrimin-
ne ja Hoidminne (6.), waid Baewa-
ga (ütles Jummal) ja omma Valle-
Higgi sees, pead sa omma Leiba söma;
et Innimesse otse Aega ei piddand jama
Patto tehha, ja et se Baew siin Ma
peäl tedda sada's sedda himmustama, et
temma sest ükskord woiks sada arrapeas-
tetud.

37. Sepärrast sai siin wiendeks Ad-
male ka kolutud, mis Surm olleks, ja
et se temmale nüüd tõeste ükskord Rätte
tulleks: Sinna pead jälle Põrmuks sa-
ma, ütles Jummal; ja ni kauaks pid-
di temmal Eõd ja Baewa ollema, sen-
ni kui temma Jhho jälle Mullaks saaks,
nenda

nenda kui se Mullast olli woetud (10.).
Jummal olli Admale ähwardand, siis
kui ta tedda Paradisi Aeda panni, et
temma selsammal Päwal peaks surrema,
kui ta wõttaks süa sest ärrakeeldud Puust
(11.); ommeti olli se armolinne Jum-
mal ni helde, et ta need mollemad Pat-
tused mitre ei surmanud siis warsti ärra,
waid jättis neid kaua pärrast sedda ella-
ma Ma peäle; agga surrelikkus saiwad
nemmad selsammast Alast ja Tunnist,
ja nenda ka nende Lapsed ja Sugguwõs-
sa pärrast neid.

38. Et Adam ka ütles, ennast sepä-
rast ollema kartnud Jummal eest, et ta
allasti olli (28.), siis Jummal omma
Heldusse järrel, satis sedda tühja Kar-
tust nendest ärra, sest Jummal teggi A-
damale ja temma Naesele Kassukad, ja
panni neid nende Selga. Ühtegi Riini-
me ei olnud siisadi Adama Naesel; ag-
ga

ga kui Jummal keel need Muhtlusfed
sai tulutanud, ja ühtlase sedda nimmes-
tas, et ta piddi Lapsi Ilmale toma (32.),
siis sõldakse, et Adam panni omma Mae-
se Nimmi Ewa, sest et temma keikide
Ellawatte, ehk keikide Innimeste, Em-
maks sanud.

39. Jummal olli Edeni Aedas last-
nud ka üks Pu üleskastwada, mis nim-
metati Ello-Pu (10.); ja selle Ello-Pu
Willi olli kül seätud Innimeste Terwist
kinnitada, ja nende Ello pittkendada; ag-
ga se olleks nüüd Innimestel sureks
Muhtlusseks olnud, kui nende waewalin-
ne Ello Ma peäl olleks piddand ilma Ot-
sata ollema; sepärrast murrettes Jum-
mal se eest, et se ei piddand sündima, et
Adam mitte ei wõttaks ka sest Ello-Puust,
ja ei sõöks, ja iggaweste ei ellaks, siis
jätis Jummal tedda Edeni Rohho-
wälja, et ta piddi sedda Maad harrima,
kust

kust ta olli woetud ehk tehtud. Nenda
Jummal ajas Adamat wälja temma
Maesega, ja panni Homiko-poolt wasto
Edeni Rohho-Aeda Kerubid, ehk mon-
ned neist keigeüllemaist pühast Ingli-
dest; ja Moõka kui Tulle-keek, mis
fenna ja tenna ennast pöras, et nemmad
piddid sedda Ello-Pu Seed hoidma.

40. Otsas olli seddawisi se õnnis Põl-
li, mis Jummal Innimestele Parris-
Ossaks olli Ma peäl aānud; nüüd pid-
did nemmad püüdma Eõ ja Waewa lāb-
bi eddasi sada (33.), ni hāsti nemmad
isse, kui ka nende Lapsed pärrast neid
sest need ollid nendasammoti Pattused,
kui nende Wannemadki; nenda kui sõl-
dakse Adamast, et tedda tehti Jummal
sarnatseks essimesseks Algmisseks (9.):
agga temma Lastest sõldakse pärrast
Patto-Langemist, et need on olnud tem-
ma ennese sarnatfed, ja temma omma
Māo

Mõa järrele ; ja nisuggused on ka nende
Lapsed pärrast neid olnud, ja nenda teif
Innimesed Ma peäl, sest et Ewa teifide
Eilawatte Emma's sanud (38.).

41. Ommeti on Jummal sedda Armo
jätnud waeste efsinud Innimestele, et
monned Waggad ikka on olnud Ma
peäl, kes kül ka Pattused olnud Südi-
misse polest, ja essimesse Adama Lapsed ;
agga Jummal Tahtmist on püüdud
tehha, ja se peäle siis Jummalast on wag-
gamaks tehtud, kui teised Pattused. Ni-
suggune Wahhe nähti siis jo Adama en-
nese Poegadest. Ewa toi esite ühhe Po-
ia Ilmale, selle Nimmi pandi Rain ; ja
pärrast sai ta jälle ühhe Poia, selle Nim-
mi pandi Abel. Need mollemad kasma-
sid ülles, ja piddid ka Waewaga omma
Leiba söma ; sepärrast ööldasse, et Abel
olli Puddo-Lojuse Karjane, agga Rain
olli Põllo-Mees.

42. Et

42. Et nemmad mitte ühtewisi wag-
gaks, Jummal ees ei olnud arwata,
sedda nähti sest kui nemmad üksford mol-
lemad töiwad Ohwrid Jummalale ; Rain
tõi üht Koa-Ohwrit omma Puddo-Lo-
juse essimessest Suggust ; siis ööldasse :
Ja Jehowa, ehk se ellaw ja iggawenne
Jummal, watas Abeli peäle ja temma
Koa-Ohwri peäle ; agga Raini peäle ja
temma Koa-Ohwri peäle ei waatnud
ta mitte, se on, et Jummal neile Tähte
ja Tunnistust on annud, et Abeli Ohwer
Jummal Mele pärrast olleks, agga Rai-
ni mitte.

43. Meedsammad on need teigeessi-
mesed Ohwrid, mis pühhas Kirjas nim-
metakse. Ohwrid ollid teif Annid, mis
Innimesed Jummal ette otse töid, ja
ennamiste ühhe Altari peäl, mis selle tar-
wis tehti, Jummal Alu's ärrapõle-
tasid. Monned ollid siis Tanno-Ohwrid,
nenda

nenda kui Rainil ja Abelil need woifid
olla ; monned ollid Patto. Ohwrid, ehk
Patto. Leppitamisse. Ohwrid, mis In-
nimesed Jummalale toiwad Tunnistus-
feks, et nemmad Pattused olleksid, ja et
neil üks Arraleppitamine tarwis läh-
haks Jummalale ees nende Pattude pär-
rast (Ebr. 10, 26.). Needsammad Oh-
wrid ei woinud siis kül Innimeste Pat-
tud mitte leppitada, agga need tähhän-
dasid sedda, et ükskord sesamma Tae-
wast wõttaks tulla, kes Paradisi. Aedas
tootud olli, et temma Kurrati Pea peaks
rõhuma (31.), ja et se isseennast Jum-
malale lasseks ohwerdada, Innimeste
Pattud arraleppitada. Sedda pididi ig-
gaüks findlaste uskuma, kes Leppitamis-
se. ehk Patto. Ohwrit Jummalale toi-
Parrast sedda seadis Jummal Israeli.
Rahwale, weel mitmesuggusid muud
Ohwrid, mis mitte leik ei saand ar-
rapõlle

arrapõlletud, nenda kui need esimesesed
Ohwrid.

44. Rainist nüüd sõldakse, et kui ta
sedda näggi, et temma Beina Ohwer
Jummalale Mele parrast olli, ja temmal
ennesel mitte (42.), siis temma Meel sai
wägga pahhaks se peäle, ehk temma Wih-
ha süttis wägga põllema, ja temma lan-
ges ärra omma Silmist. Jummal tah-
tis, temma pididi sest Märko wõtma, om-
ma Meelt parrandada, et Jummal siis
teinepuhk temma Ohwri peäle ka woiks
armoliikkult watada Taewast. Sepär-
rast nomis Jummal tedda wägga hel-
deste, ja ütles Raini wasto: Miks sūt-
tib so Wihha põllema, ja miks sa nenda
olled Silmist ärralangenud? Eks se olle
nenda ; kui sa Head teed, siis saad sa
andeks ; agga kui sa ei te Head, siis
maggab Pat otse ükse ees, ja temma Him-
mo kâib so peäl, agga sinna pead temma
ülle wallitsema.

45. Se tiggeda Süddamega Rain un-
nustas sedda pea ärra; temma räkis kül
omma Wenna Abeliga jälle Göbra-
Wisi; agga se sündis, kui nemmad üks-
ford Wäljal ollid, kus ükski mu neid ei
näinud, et Rain kippus omma Wenna
Abeli peäle, ja tappis tedda ärra. Tem-
ma kül lotis, et ükski sedda ei piddand
teada sama; agga Jummal lastis om-
ma Hält kuulda ja ütles Raini wasto:
Kus on so Wend Abel? Temma olli
julge kül sedda ärraalgama, ja ütles: ei
ma tea; ollen minna omma Wenna
Hoida! Misuggusi Sanno anri nüüd jo
patuses Inimesesest se pühha Jumma-
lale, kes peälegi temma kurja Tööd teik
selgeste teadis.

46. Se peäle ütles Jummal: Mis
sa olled teinud? Sinno Wenna Werre
Heäl küssendab minno pole Ma peält.
Agga nüüd, ärranetud olled sinna siit
Ma

Ma peält, mis omma Suud lahti tei-
nud, so Wenna Werd sinno Käest was-
towöttes! Kui sa harrid Maad, siis ei
pea ta sulle omma Rammo mitte ennam
andma; ja hulkumas ja põggenemas
pead sa ollema!

47. Nüüd moistis Rain, kellega tem-
mal Teggemist olli, ja kui raske temma
Patto, sü olleks Jummal ees; ta ütles:
Mo illekohhus on surem, kui et sedda
saaks andeks; ja wata, sa olled mind
tänna ärraiaanud siit Maalt, ja pean
sinno Valle eest Warjule minnema, ja
Ma peäl hulkumas ja põggenemas olle-
ma; ja se sünnib, et mind ärratappab
iggaüks, kes mind leiab. Jummal olli
ni helde, kui ta temma suurt Süddame-
Kurwastust näggi, et ta temma Süüd
andeks andis, ja ütles: Iggaüks, kes
Rainit ärratappab, selle Rätte peab seit-
se wõrra jälle maksetama. Ja peälegi
ööls

õldakse, et Jehowa panni Kainile ühhe
Tähhe, et ükski ei piddand tedda mah-
halõma, kes tedda piddi leidma. Kain
läks siis ärra seält Pailast, ja ellas No-
di-Maal Homiko pool Edenist.

48. Kui Adam sai ellanud sadda ja
kolmkümmend Aastad, siis andis Jum-
mal temmale ühhe teise Poia jälle Abeli
asfemele (45.), selle Nimmi pandi Set,
ja se Laswas nendasammoti Jummal-
Kartusses ülles, kui Abel. Adama Ello-
Päwad ollid pärrast sedda, kui Set
temmale olli sündinud, kahheksa sadda
Aastad, ja se Aia sees andis Jummal
temmale weel paljo Poegi ja Tüttrid.
Nenda ollid keik Adama Päwad, mis ta
ellas, ühheksa sadda ja kolmkümmend
Aastad, ja siis ta surri ärra.

49. Ni pitka Ello, Igga andis Jum-
mal

mal esimeste Innimestele, et neid pid-
di paljo sama, ja et nemmad se Ma woit-
sid täita, kui Jummal Adama ja temma
Naesele olli ütelnud (12.); nenda et
need Wannad ifka weel ellasid, ja ehk
Lapsi weel sünnitasid, kui nende Lapsed
ja Lastel-Lapsed jo mitmes Põlvses ollid
ülleskaswanud.

50. Adama Poeg Set elas keik ühte-
kõlko ühheksa sadda, ja kaksteistkümmend
Aastad, ja surri ärra. Temma Poe-
gadest nimmetakse Enos, se ellas ühheksa
sadda ja wiis Aastad; ja sel Aial (õld-
akse) hakkati Jehowa Nimmi koluta-
ma, ehk Innimesi maenitsema, et nem-
mad Jehowa, selle ellawa Jummal-
Tahtmisse järrele piddid ellama. Enosi
Poegadest nimmetakse Kenan, se sai
wannaks ühheksa sadda ja kümme Aas-
tad; temma ühhe Poia nimmi olli Maa-
lalel,

Isalel, se ellas kahheksa sadda, ühheksa kümme ja wiis Aastad, ja surri ärra. Selle üks Poeg olli Zered, se sai wonnaks ühheksa sadda, kuuskümme ja kaks Aastad.

51. Zeredi Poegadest nimmetakse, Enok, se ellas agga kolmsadda, kuuskümme ja wiis Aastad siin Ma peäl, ja siis õöldakse, et tedda ep olnud ennem, sest Jummal olli tedda ärrawõtnud. Temma wagga Ello kideakse enne sedda, et ta on káinud allati otse Jummalaga Celtsis; ja sest tulleb arwata, et Jummal tedda on ellawalt Taewa wõtnud.

52. Enoki ühhe Poia nimmi olli Metusala, ja se on teigekaueminne ellanud teikide nende seast, kelle Wannadus meile Piibli-Namatus on üllespandud:
teik

teik temma Ello, Páwad ollid ühte-kolme ühheksa sadda, kuuskümme ja ühheksa Aastad, kui ta ärrasurri. Temma Poegadest nimmetakse Lemek, se ellas agga seitse sadda, seirsekümme ja seitse Aastad, ja surri ärra. Temma ühhe Poia Nimmi olli Noa; se táhhendab üks Tróöstia; sest nenda ütles temma Issa Lemek, kui ta temmale se Nimmi pani: Gesamma peab meid tróöstima meie Eõ párrast, ja meie Kátte Waewa párrast; ja Ma párrast, mis Jehowa on ärraneednud.

53. Et Noa párrast sedda üks õige Tróöstia on olnud omma wagga Issale, ja ehk mitmele teistele, kes Jummalat kartsid, sedda náme sest, et Jummal Sanna isse temmast tunnistab: Noa olli üks õige Mees, ja táieste wagga omma

omma Põlwe - Rahwa seas. Sepär
rast leidis temma Armo Jummalä Sil-
ma ees, kui temma Issa ja teised Wag-
gad said ärrasurnud, ja Jummal Jäni-
meste kurja Teggude pärrast ettemõttis,
leik ellawad Lomad Ma peält ühhe
sure Wee - Upputusse läbbi
ärrakautada.

(Tukewal aastal ennam.)

Kui Põlwe aastal
temma Sindatunna
Tegude kuis Janno
wasto lälma mo jän
T. L. L. L.